

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/205/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4115228389
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4115228389.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Pribulu a sudcov JUDr. Borisa Minksa a JUDr. Olivera Kolenčíka, v právnej veci žalobcu: J. P., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom V., R. XXX/XX, zastúpený Advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., so sídlom Bratislava, Hviezdoslavovo námestie 25, IČO: 36 833 533, proti žalovanému: Poľnohospodárska pôda, s. r. o., so sídlom Bratislava, Sibírska 55, IČO: 44 138 369, zastúpený Advokátskou kanceláriou LawService, s. r. o., so sídlom Zvolen, Stráž 3/223, IČO: 36 861 723, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalobcu a odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 25C/505/2015-190 z 13. apríla 2017, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v časti výroku o náhrade trov konania m e n í tak, že stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva.
Žiadnej zo strán nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nitra (súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) uznesením č. k. 25C/505/2015-190 z 13. apríla 2017, konanie zastavil, o trovách konania rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania a zároveň rozhodol, že žalobcovi sa vracia súdny poplatok vo výške 92,80 eura, po právoplatnosti tohto rozhodnutia.
2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 144, § 145 ods. 1, § 146 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP.
3. V odôvodnení uznesenia poukázal na to, že žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Vzhľadom na vyjadrenie žalobcu z 13. 10. 2016 v zmysle citovaných ustanovení súd konanie zastavil.
4. O vrátení súdneho poplatku rozhodol podľa § 11 zák.č.71/1992Zb. o súdnych poplatkoch.
5. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 255 ods. 2 CSP tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania, keď iný výrok by bol nespravodlivý, neodôvodniteľný a predčasný. Žalobca sa domáhal určenia vlastníctva z viacerých hmotnoprávných dôvodov. Súd sa k preskúmaniu uvedených dôvodov nedostal, keď skôr prišlo k vyriešeniu veci v správnom konaní, na základe výsledku ktorého by ďalšie konanie bolo bezpredmetné. Katastrálny úrad kúpnu zmluvu strán nezavkladoval z dôvodu zákonného predkupného práva štátu. Na tomto výsledku nesú resp. nenesú zodpovednosť obe sporné strany. Obe strany zmluvu podpísali. Aj katastrálny úrad mal spočiatku iný názor na zavkladovanie kúpnej zmluvy. Je irelevantné aký bol postoj žalovaného v správnom konaní. V čase keď prišlo k späťvzatiu návrhu nemožno vysloviť názor, že by návrh bol podaný predčasne, alebo nedôvodne, ale nemožno konštatovať, že bol návrh dôvodný. Súd vo veci rozhodoval len o procesných nárokoch z ktorých nemožno vyvodiť hmotnoprávny záver. Žiadna zo strán nezavinila zastavenie konania. K späťvzatiu nedošlo pre správanie žalovaného ani žalobcu. Nie je zrejmé, aký by bol hmotnoprávny výsledok dokazovania. Vyžadovalo by si to rozsiahle dokazovanie, ako vo veci samej, čo by bolo aj zjavne neehospodárne, keď otázka trov konania je vedľajším produktom súdneho konania nie jeho podstata. Výška trov tiež nebola žalobcom určená správne.

6. Proti tomuto uzneseniu v časti výroku o trovách konania podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, žiadajúc odvolací súd, aby uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že uloží žalovanému povinnosť nahradiť mu trovy konania vo výške 2 674,67 eura. Zároveň si uplatnil aj náhradu trov odvolacieho konania. Namietal, že súd prvej inštancie mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ CSP), súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP), nedostatočne zistil skutkový stav veci (§ 365 ods. 1 písm. g/ CSP) a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP).

7. Poukázal na to, že nárok na náhradu trov konania nie je nárokom hmotnoprávnym, ale procesnoprávnym, preto je potrebné aj otázku, kto zavinil zastavenie konania, posudzovať z procesného hľadiska.

8. Dôvodom zrušenia rozhodnutia o povolení vkladu vlastníckeho práva k pozemku v prospech žalovaného bolo posúdenie kúpnej zmluvy ako absolútne neplatného právneho úkonu. Z procesného hľadiska sa teda žalobca domohol nároku, ktorý v žalobe uplatnil. Žalobca nemal v čase podania žaloby inú možnosť ako domáhať sa súdnej ochrany svojich práv. Žalobca sa nemohol spoliehať na to, že sa celá vec vyrieši v správnom konaní, keďže na konanie prokurátora nemal vplyv (žalobca mal postavenie pána sporu - dominus litis, len v rámci tohto súdneho konania). K rozhodnutiu vziať svoju žalobu v celom rozsahu späť žalobca dospel až následne v októbri 2016, kedy zistil, že do všetkých konaní prebiehajúcich na totožnom skutkovom základe vstupuje krajská, v niektorých veciach z jej poverenia okresná prokuratúra ako vedľajší účastník na strane žalovaného Okresného úradu Nitra, ktorá tak môže plnohodnotne chrániť zákonnosť rozhodnutia Okresného úradu Nitra. Až momentom pribratia žalobcu za účastníka konania pod sp. zn. 11S/18/2016, v ktorom mohol uplatňovať procesné úkony a tak sa plnohodnotne brániť, sa jeho postavenie stalo istým a skutkový stav nemenným. Týmto momentom zároveň odpadol aj dôvod zotrvania žalobcu v tomto spore sp. zn. 25C/505/2015, ktorý bol procesné rozhodnutý v jeho prospech.

9. Žalobca, ktorý nebol viazaný žiadnou lehotou na späťvzatie žaloby, pritom (v súlade so zásadou rýchlosti a hospodárnosti konania) vzal žalobu späť v dostatočnom časovom predstihu ešte pred otvorením prvého pojednávania vo veci samej, a to v záujme minimalizovať trovy konania oboch strán sporu. Žalovaný sa dokonca sám priznal, že zneužíval informácie v obchodnom styku z Ministerstva hospodárstva, keď takto zdôvodňoval svoju žiadosť o obštrukčné prerušenie konania, hoci takýto skutkový dôvod nebol predmetom tohto sporu a v tom čase ani iných občianskoprávných sporov. Súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca si nesprávne vyčíslil výšku trov konania, pričom toto svoje tvrdenie žiadnym spôsobom nezdôvodnil. Ak súd považoval vyčíslenie trov za nesprávne z dôvodu, že neuznal znalecky určenú hodnotu pozemku ako hodnotu predmetu konania, bol povinný takýto svoj záver výslovne uviesť a náležite ho zdôvodniť. Prvoinštančný súd sa bez odôvodnenia odklonil od predchádzajúceho rozhodnutia toho istého súdu v skutkovo totožnej veci.

10. Záverom konštatoval, že pri dodržaní kritéria procesného zavinenia je potrebné vec posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené. V konaní je zrejmé, že žalobkyňa dosiahla to, čoho sa podanou žalobou domáhala, teda „evidenčného obnovenia vlastníckeho práva v liste vlastníctva z titulu neplatnej kúpnej zmluvy“, pretože žalovaný prehral svoj spor v konaní o proteste prokurátora. Vzhľadom k tomu zastavenie konania v zmysle § 256 ods. 1 CSP treba posudzovať tak, že ho procesne zavinil žalovaný.

11. V ďalšom vyjadrení uviedol, že žalovaný podával všetky dostupné opravné prostriedky proti každému rozhodnutiu v správnom konaní, podal aj žalobu o určenie vlastníckeho práva k pozemku a vykonával všetky úkony smerujúce k tomu, aby spochybnil a poprel jeho vlastnícke právo. Práve z týchto dôvodov žalovaný zneisťoval právne postavenie a svoju žalobu preto vzal späť až po dostatočnom časovom odstupe, keď nadobudol pocit, že skutkový stav je nemenný. Rozhodnutie Okresného úradu Nitra, katastrálny odbor zo dňa 18. 03. 2016. č.: V 5458/2015-26, ktorým správny orgán zastavil vkladové konanie k pozemku z dôvodu, že kúpnu zmluvu vyhodnotil ako absolútne neplatný právny úkon, na čo on v tomto konaní poukazoval, je právoplatné a vykonateľné. Navyše absolútnu neplatnosť právnych úkonov skúmajú súdy ex offa bez ohľadu, na ktorý dôvod absolútnej neplatnosti strana v konaní poukáže.

12. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie v časti výroku o trovách konania podal v zákonnej lehote odvolanie aj žalovaný, žiadajúc jeho zmenu a priznanie náhrady trov konania žalovanému v rozsahu 100 %. Uviedol, že podľa právnej teórie a ustálenej súdnej praxe, zavinenie účastníka pri zastavení konania je nutné posudzovať len z procesného hľadiska, podľa procesného výsledku. Procesné zavinenie spočíva

vo vzťahu „výsledku chovania žalovaného k požiadavkám žalobcu“. Úmyslom zákonodarcu bolo, aby sa zavinenie posudzovalo z objektívneho hľadiska, nakoľko k späťvzatiu dochádza často pred tým, než súd vykoná dokazovanie. Na tento účel zvolil konštrukciu tzv. procesného zavinenia, čo vylučuje skúmanie toho, či by bol žalobca v meritórnom konaní úspešný alebo nie. Pojem zavinenie je nevyhnutné vykladať komplexne a extenzívne. Prvkom zavinenia môže byť aj náhoda, napr. odpadnutie predmetu sporu, pretože nič z toho nemožno pripočítať na ľarchu toho, kto sa bráni.

13. Poukázal na to, že žalobca žalobu podal dňa 21. 09. 2015 a protest prokurátora bol na Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor podaný dňa 26. 10. 2015. Rozhodnutím Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru č. UP 67/2015-9 z 05. 11. 2015 bolo vyhovené protestu prokurátora. Následne bolo Okresným úradom, katastrálnym odborom, odborom opravných prostriedkov zamietnuté odvolanie voči rozhodnutiu o vyhovení protestu prokurátora a to rozhodnutím č. k. Upo 22/2015-4/To z 15. 01. 2016. K prevzatíu právneho zastúpenia žalovaného došlo dňa 26.05.2016, späťvzatie návrhu zo dňa 13. 10. 2016 bolo súdu doručené až po uplynutí značného časového obdobia.

14. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že žalovaný síce správne uvádzal, že otázku, kto zaviniel zastavenie konania, je potrebné posudzovať z procesného hľadiska, no na druhej strane ignoruje ustálený výklad predmetného ustanovenia (resp. jeho predchodcu v OSP), a teda že procesné zavinenie je dané objektívnym posúdením vzťahu medzi žalobcom požadovaným výsledkom konania a dôvodom späťvzatia žaloby.

15. V prípade, ak bol žalovaný presvedčený, že medzi uvedenými právnymi skutočnosťami neexistuje príčinná súvislosť a k späťvzatiu žaloby pristúpil z iného dôvodu (napr. z dôvodu straty záujmu pokračovať v konaní; z dôvodu, že si uvedomil, že podal nedôvodnú žalobu; a iné), žalovaný mal tento dôvod riadne a určito definovať a nakoľko tak žalovaný neurobil, iný dôvod ako v tomto vyjadrení, resp. vo svojom odvolaní zo dňa 27. 04. 2017 na späťvzatie žaloby nebol. Toto tvrdenie žalovaného je iba špekuláciou, nie je ničím podložené a jeho účelom malo byť iba vnášanie pochybností do správania žalobcu. Z hľadiska vzniku trov konania na strane žalovaného uviedol, že je právne irelevantné, kedy prevzal právny zástupca žalovaného, advokátska kancelária LawService, s.r.o., právne zastúpenie žalovaného, keďže žalovaný bol takmer počas celého konania zastúpený inou advokátskou kanceláriou, a to advokátskou kanceláriou AKAK s. r. o., ktorá prevzala právne zastúpenie žalovaného ešte pred advokátskou kanceláriou LawService, s.r.o.

16. V tejto súvislosti žalobca poukázal na paralelný prípad - jedná sa o obdobný prípad ako keď v trestnom konaní odsúdi súd páchatel'a, zaviazá ho v adhéznom konaní na náhradu škody, teda v trestnom konaní dosiahne výsledok, ktorý bol uplatnený občianskou žalobou, z toho dôvodu zoberie žalobca žalobu späť. Bolo by nespravodlivé, aby súd priznal náhradu trov konania odsúdenému zaviazanému v adhéznom konaní na náhradu škody od poškodeného prípadne, aby náhradu vzniknutých trov poškodenému nepriznal.

17. Žalovaný k odvolaniu žalobcu uviedol, že prvkom zavinenia môže byť náhoda, napr. odpadnutie predmetu sporu, pretože nič z toho nemožno pripočítať na ľarchu toho, kto sa bráni. V predmetnom konaní žalovaný popieral vlastnícke právo žalobcu resp. bránil svoje právo, nie je preto zrejmé, na základe akých skutočností by mu malo byť pričítané procesné zavinenie. Vo veci nebolo vykonané žiadne dokazovanie, nie je zrejmé, aký by bol výsledok sporu.

18. Doplnil, že zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniel. K zastaveniu konania môže dôjsť z rôznych procesných dôvodov. Je zrejmé, a nepopiera to ani žalobca, že k zastaveniu konania nedošlo z dôvodu neskoršieho správania žalovaného, z procesného hľadiska žalobca svojím návrhom na zastavenie konania toto zastavenie procesné zaviniel. Z obsahu protestu prokurátora je zrejmé, že prokurátor podal protest z dôvodu porušenia predkupného práva štátu k dotknutým nehnuteľnostiam. Toto údajné predkupné právo mohol porušiť jedine žalobca ako predávajúci a ako subjekt povinný z predkupného práva, nie žalovaný ako kupujúci. Žalovaný, ktorý bol v pozícii kupujúceho žiadne predkupné právo porušiť nemohol. Žalovaný upriamil pozornosť súdu na to, že žalobca žalobu vzal späť až takmer po roku po podaní protestu prokurátora a po rozhodnutí katastrálneho orgánu, ktorým bolo protestu vyhovené.

19. Žalobca vzal žalobu späť z dôvodu, že stratil aktívnu vecnú legitimáciu po tom, ako kúpnu zmluvou č. 30203/4728/2015/Lužianky/007/3461 z 02. 03. 2016 previedol vlastnícke právo k dotknutej nehnuteľnosti na spoločnosť MH Invest, s.r.o., ako to vyplýva z priloženej zmluvy uverejnenej v Centrálnom registri zmlúv.

20. O podanom odvolaní rozhodol Krajský súd v Nitre ako odvolací súd uznesením č. k. 5Co/391/2017-294 z 7. februára 2018, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 22. marca 2018 tak, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v časti výroku o náhrade trov konania ako vecne správne

potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd v odôvodnení uznesenia poukazuje na zistené skutočnosti uviedol, že nespochybňuje, že žalobca zaviniel zastavenie konania, keď vzal späť žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, poukazuje pritom na splnenie toho, čo žalobou žiadal, avšak v tomto konaní nedošlo zo strany žalovaného k splneniu toho, čo od neho žiadal, ale k späťvzatiu žaloby došlo z dôvodu, že v správnom konaní prokurátor úspešným protestom ochránil práva žalobcu, ktorý už potom nemal potrebu pokračovať v tomto začatom konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Možno teda konštatovať, že žalovaný svojím neskorším správaním v konaní nedal žalobcovi taký podnet, ktorý by ho primäl vziať podanú žalobu späť, teda nesplnil to, čo v žalobnom petite žalobca od neho požadoval.

21. Odvolací súd konštatoval, že v predmetnej veci zistil dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajúce v celom procese týkajúcom sa priebehu výkupu pozemkov v kat. úz. K., ktorého účelom bude vybudovanie strategického objektu v okrese Nitra (automobilová továreň pre výrobu osobných automobilov zn. Jaguar). Po podaní žaloby žalobcom, t. j. po 21.09.2015, bol podaný protest prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra smerujúci proti rozhodnutiu Okresného úradu Nitra zo dňa 21.09.2015, č. V-5458/2015, ktorým bol povolený vklad vlastníckeho práva v prospech žalovaného na základe kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobcom ako predávajúcim a žalovaným ako kupujúcim. Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor, v konaní č. V 5458/2015 predmetnému protestu prokurátora vyhovel rozhodnutím z 05.11.2015 č. UP 67/2015-9. Vyhovením protestu prokurátora bolo navrátené vlastnícke právo žalobcovi, čím prišlo k odpadnutiu dôvodu podanej civilnej určovacej žaloby, čo v konečnom dôsledku primälo žalobcu vziať späť podanú žalobu. Práve tieto skutočnosti považuje odvolací súd za dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nevyhovel odvolaniu strán a nezmenil napadnuté rozhodnutie v časti výroku o trovách konania tak, že by niektorej zo strán priznal nárok na náhradu trov zastaveného prvoinštančného konania. Intervencia prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra spôsobila množstvo ďalších nadväzujúcich súdnych konaní na Okresnom súde Nitra o určenie vlastníckeho práva fyzických osôb k pozemkom, ktoré sa nachádzajú v uvedenom strategickom objekte, ktoré tieto fyzické osoby previedli na žalovaného uzavretím kúpnych zmlúv, ktoré boli neskôr vyhodnotené ako absolútne neplatné právne úkony, a následne boli prevedené na štát v dôsledku uplatnenia si predkupného práva štátu.

22. Záverom zdôraznil, že uvedené dôvody hodného zreteľa nemajú sociálnu povahu, a teda nie je potrebné pri ich aplikácii skúmať ich dopad na všetky strany sporu. Ustanovenie § 257 CSP má výnimočný charakter a používa sa iba vo výnimočných prípadoch s cieľom odstrániť neprimeranú tvrdosť zákonných ustanovení na strany sporu, pričom aplikácia daného ustanovenia je odôvodnená správaním sa a postojom žalovaného v čase odkupovania sporných nehnuteľností od fyzických osôb, ako aj na postojom a správaním sa žalobcu v čase pred podaním určovacej žaloby, ako aj po jeho podaní.

23. Žalovaný tvrdiac, že boli porušené jeho základné práva a slobody uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 5Co/391/2017-294 z 7. februára 2018, právoplatným 22. marca 2018, podal ústavnú sťažnosť na Ústavný súd SR, ktorý uznesením č. k. IV. ÚS 614/2018-10 z 16. novembra 2018, spojil ústavné sťažnosti vedené pod sp. zn. Rvp 1016/2018 a sp. zn. Rvp 1149/2018 na spoločné konanie a prijal na ďalšie konanie ústavné sťažnosti spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., ktorými namietala porušenie svojich základných práv a slobôd uvedeným uznesením Krajského súdu v Nitre. Spoločnosť Poľnohospodárska Pôda s. r. o. sa domáhala vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie ňou označených základných práv a slobôd napadnutým uznesením Krajského súdu v Nitre a súčasne žiadala napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň požiadala o priznanie náhrady trov konania v sume 840,96 eura.

24. Ústavný súd SR Nálezom č. k. IV. ÚS 614/2018-36 z 20. augusta 2019 rozhodol o podanej sťažnosti tak, že základné právo obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 5Co/391/2017-294 z 7. februára 2018 a uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 9Co/38/2018-294 z 21. februára 2018 porušené boli.

25. Ďalším výrokom uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 5Co/391/2017-294 z 7. februára 2018 a uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 9Co/38/2018-294 z 21. februára 2018, zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

26. Krajskému súdu v Nitre uložil povinnosť uhradiť trovy konania obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., v sume 781,01 eura na účet Advokátskej kancelárie LawServise, s. r. o., so sídlom Zvolen, Stráž 3/223, do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

27. Vo zvyšnej časti sťažnosti obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o. nevyhoviel.

28. V odôvodnení nálezu ústavný súd, okrem iného, uviedol, že ak súd má v úmysle použiť moderačné právo alebo ak ho niektorá zo strán navrhne, musí súd umožniť protistrane, aby sa k tomu vyjadrila (k zámeru aj k dôkazom). Nie je možné, aby súd dospel k vnútornému presvedčeniu, že je potrebné aplikovať ustanovenie § 257 a strane, ktorá by inak trovy získala, to neoznámil a táto by sa to dozvedela až z rozhodnutia. Súd v prípade použitia ustanovenia § 257 je povinný „vytvoriť procesný priestor“ umožňujúci stranám sporu vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia [pozri k tomu rozsudok ESLP Z. proti Českej republike (sťažnosť č. 9815/10), ako aj nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. PL. ÚS 46/13 a sp. zn. I. ÚS 1593/15]. Strana má teda právo byť explicitne vyzvaná, aby včas k prípadnej aplikácii § 257 vyjadrila svoje stanovisko. Výrok rozhodnutia v prípade úplnej moderácie by mal znieť „stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva“ resp. „súd stranám nárok na náhradu trov konania nepriznáva“. Výrok, že „žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania“ už nemá v CSP oporu.

29. Vychádzajúc z uvedeného nepovažoval napadnuté uznesenie krajského súdu vo vzťahu k aplikácii § 257 CSP za presvedčivo odôvodnené a táto skutočnosť v konečnom dôsledku zakladá nepreskúmateľnosť a ústavnú neudržateľnosť vydaného rozhodnutia. Krajský súd v napadnutom uznesení nezohľadnil citované východiská ochrany základných práv a slobôd, preto jeho prístup pri rozhodovaní o podaných odvolaniach nemožno hodnotiť inak ako prísne formalistický, odporujúci obsahu základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Krajský súd sťažovateľku k prípadnej aplikácii § 257 CSP explicitne nevyzval, a teda o odvolaniach proti uzneseniam súdu prvej inštancie rozhodol spôsobom, ktorý je arbitrárny, a tým ústavne nesúladný, pretože nevytvoril procesný priestor umožňujúci sťažovateľke (strane sporu) vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia.

30. Ústavný súd zároveň ako ústavne nesúladnú vníma existenciu rozhodnutí krajského súdu vydaných v skutkovo identických prípadoch, v ktorých rozhodol odchylným spôsobom a sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov prvostupňového konania, ako aj odvolacieho konania (bod 6). Zo svojej rozhodovacej činnosti (II. ÚS 569/2017) mal však ústavný súd vedomosť aj o existencii rozhodnutia, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu o priznaní náhrady trov konania žalobcovi v rozsahu 100 % a zároveň rozhodol o priznaní nároku žalobcovi na náhradu trov odvolacieho konania.

31. V tejto súvislosti ústavný súd už v minulosti vyslovil, že aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúci v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty, ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (III. ÚS 300/06). Pokiaľ súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ústavy a môže tým porušiť aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 192/06). Potreba vysporiadať sa so známym rozhodnutím v obdobnej veci (osobitne ak ide o rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky) z hľadiska jeho dôvodov, pokiaľ súd dospeje následne k opačnému názoru, je súčasťou požiadavky na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (II. ÚS 426/2012). Právna istota spolu s požiadavkou ochrany legitímnych očakávaní principiálne neznamená právo účastníka na rovnaké právne posúdenie jeho veci. Nesporne však znamená právo na vysvetlenie dôvodov, pre ktoré sa konajúci orgán verejnej moci od stabilného, doteraz zastávaného právneho názoru odchyľuje (III. ÚS 51/2014).

32.1. Ústavný súd konštatoval, že z procesného aspektu je potrebné urobiť záver, že žaloba bola podaná dôvodne (to sa ale nemusí vzťahovať na hmotnoprávnu dôvodnosť žaloby, ktorá sa však v takomto prípade neskúma a neposudzuje), pretože v čase podania určovacej žaloby žalobca nemal inú právnu možnosť domôcť sa ochrany svojich práv. K späťvzatiu žaloby viedli objektívne dôvody-protest prokurátora, na ktorý žalobcovia a ani sťažovateľka ako žalovaná nemali dosah, ale v dôsledku ktorého bola zabezpečená ochrana vlastníckeho práva žalobcov, čím odpadol predmet žaloby. Vzhľadom na to je v danom prípade opodstatnený záver, že stranám sa nárok na náhradu trov predmetného konania nepriznáva.

32.2. Uložil krajskému súdu opätovne rozhodnúť o odvolaní žalobkyne majúcej na zreteli, že spravodlivosť, ktorá je osobitne zvýraznená v čl. 2 CSP (ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru), je kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu povinnosť hľadať také riešenie ním prejednávanej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení.

33. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), viazaný právnym názorom ústavného súdu, vec znova v napadnutej časti výroku uznesenia prvoinštančného súdu o trovách konania prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku o trovách konania je potrebné s poukazom na § 388 CSP zmeniť, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani zrušenie.

34. Podľa § 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, ak Ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom Ústavného súdu.

35. S účinnosťou od 01. 07. 2016, prijatím zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, došlo v súlade s § 473 CSP k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávných noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP s ustanovenými výnimkami z tohto základného pravidla.

36. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

37. Podľa § 470 ods. 2 CSP, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

38. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

39. Podľa § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

40. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky je aj to, že strana sporu, ktorá v konaní, spravidla v spore, uspela, má, zásadne, právo na to, aby sa jej nahradili všetky trovy, ktoré zaplatila vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva. Ak sa chce súd odchýliť od tohto pravidla, musí vychádzať zo zákona a túto odchýlku aj náležite odôvodniť, inak porušuje základné právo na súdnu ochranu dotknutého účastníka.

41. Náhrada trov konania plní vo vzťahu k sporovým stranám tri základné funkcie. Predovšetkým ide o funkciu kompenzačnú, ktorá vyplýva už zo skutočnosti, že trovy konania sa strane nahrádzajú. To je prejavom tradičného princípu, podľa ktorého tomu, kto je v práve, nemôže byť vedenie sporu na škodu. Súčasne možno pri náhrade trov konania vnímať aj prvky preventívnej funkcie, keďže nevyhnutnosť vzniku trov každého sporového konania do určitej miery preventívne pôsobí proti svojvoľnému a šikanóznemu uplatňovaniu alebo bráneniu domnelých subjektívnych práv na súde. Trovy konania a ich náhrada plnia aj quasi sankčnú funkciu, a to najmä pri aplikácii princípu procesnej zodpovednosti za zavinenie (§ 256 CSP) a čiastočne aj v súvislosti s celkovou náhradou trov konania protistrany.

42. Každá strana znáša trovy spojené s jej účasťou v spore, kým nie je spor skončený (§ 252 CSP). Ak bude § 252 CSP rozhodnutím súdu vyslovené, ktorá strana je v práve, nadobudne táto strana nárok na náhradu trov konania, ktoré na dosiahnutie tohto rozhodnutia vynaložila. Právnym dôvodom tohto nároku je to, že strany, ktoré viedli spor, konajú na vlastné nebezpečenstvo a nesú tak zodpovednosť za výsledok sporu. Nemožno pritom nezohľadniť aj okolnosť, že zásada za ručenie za výsledok sporu má aj nepochybný význam výchovný, a to že zdržiava strany od ľahkomyselného vedenia sporu.

43. Náhrada trov konania je nerozlučne spojená so sporovým konaním a vyplýva z jeho povahy, keď strany sporu stoja proti sebe a je namieste, aby strana, ktorá v spore so svojím nárokom zvíťazila, dostala ňou vynaložené trovy nahradené od protistrany. Úspech vo veci, ktorá je predmetom sporu, je teda okolnosťou, ktorá určuje nárok na náhradu trov. Porazenej strane takto potom vzniká povinnosť nahradiť trovy konania víťaznej strane. Ak nie sú tieto okolnosti splnené, strana nemá na náhradu trov konania nárok a vynaložené trovy znáša trvale zo svojho.

44. Zásada úspechu v spore sa premieta v ustanovení § 255 ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. „Úspech vo veci“ súd vždy skúma čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Zásada úspechu vo veci (zásada zodpovednosti za výsledok sporu) charakteristická pre sporové konania sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Ako už je uvedené vyššie, nejde však o náhradu všetkých trov, ktoré strana v konaní vynaložila, ale iba trov konania vymedzených v ustanovení § 251. To

znamená všetkých trov, ktoré sú preukázané, odôvodnené, účelne vynaložené a ktoré vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu úspechom (t. j. víťazstvom) v spore. Plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. Plný úspech v spore môže mať žalobca aj žalovaný. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, ktorý bol naposledy urobený vo veci samej (v prípade žaloby na plnenie ide nielen o istinu, ale aj o príslušenstvo), t. j. ak sa jeho žalobe vyhovel v celom rozsahu. Pomer úspechu (miera úspechu) je základným meradlom pre nárok na náhradu trov. Ak mala strana plný úspech v spore, prizná sa jej celá náhrada trov konania. Ak žiadna zo strán nemala v spore plný úspech, má každá z nich úspech čiastočný, t. j. každá zo strán sporu (žalobca aj žalovaný) je sčasti úspešná a sčasti neúspešná. Ak mala strana úspech v spore len čiastočný, potom sa náhrada trov pomerne rozdelí. Aby čiastočný úspech založil nárok na čiastočnú náhradu trov konania, musí to byť prevažujúci úspech, teda, aby po porovnaní procesnej úspešnosti oboch sporových strán zostala ešte suma opodstatňujúca záver o prevažujúcom úspechu jednej zo strán sporu. Ak sa v spore navzájom vyvážia úspech a neúspech, náhrada trov sa spravidla neprizná žiadnej zo strán sporu. Na rozhodnutie súdu o priznaní náhrady trov konania má teda zásadný vplyv pomer úspechu konkrétnej sporovej strany voči protistrane. Priznanie náhrady trov konania však môžu ovplyvniť aj ďalšie skutočnosti, napr. závislosť rozhodnutia o výške plnenia od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. Pomer rozdelenia náhrady trov konania zodpovedá pomeru víťazstva strany vo veci samej, zníženého o pomernú časť jej neúspechu. Pomer úspechu treba určiť vždy, ak má byť náhrada trov rozdelená, pričom sa určuje k celému predmetu konania.

45. Vo všeobecnosti platí, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je však doplnená zásadou procesnej zodpovednosti za zavinenie. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie je transformovaná do podoby vyjadrenej v § 256 CSP a znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zavinila, že vznikli. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil. Náhrada týchto trov sa prisudzuje bez ohľadu na meritórny výsledok sporu.

46. Pojem „procesné zavinenie“, použitý v ustanovení § 256 CSP, sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska. Zásada zodpovednosti za zavinenie je inštitútom procesného práva, a preto rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí konania. Zavinenie však nie je možné interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie sa strany sporu (teda aj jej prejav vôle spočívajúci napr. v späťvzati žaloby) a dôsledkom je vznik trov protistrany (uznesenie Ústavného súdu ČR, II. ÚS 563/01 alebo I. ÚS 469/04). Pokiaľ jedna procesná strana zaviní, že konanie muselo byť zastavené, pričom o veci nemôže byť meritórne rozhodnuté, a tým zistené, či bola žaloba podaná dôvodne, vzniká jej zásadne povinnosť nahradiť druhej procesnej strane trovy konania. Pojem „procesné zavinenie“ je pritom nevyhnutné vykladať komplexne a extenzívne. Za osobu, ktorá zavinila zastavenie konania, je považovaný aj žalovaný, ktorý svoj dlh splnil po začatí sporu a vyvolal tým u žalobcu nevyhnutnosť späťvzatia dôvodne podanej žaloby. Pokiaľ sporovej strane možno pričítať procesné zavinenie trov konania, ktoré by inak neboli vznikli, súd prizná ich náhradu protistrane (§ 256 ods. 2 CSP). Povinným subjektom môže byť aj svedok či znalec, kvôli neospravedlnenej neprítomnosti ktorých muselo byť odročené pojednávanie.

47. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie sa uplatní pre každé konanie bez ohľadu na to, z akého dôvodu bolo zastavené, ak už vznikol procesnoprávny vzťah medzi súdom a oboma stranami sporu a medzi stranami sporu navzájom. K zastaveniu konania môže dôjsť napr. z dôvodu späťvzatia žaloby, či už úplného, alebo čiastočného (§ 145 CSP), z dôvodu neodstrániteľného nedostatku podmienky konania (§ 161 ods. 1 CSP), z dôvodu odstrániteľného nedostatku podmienky konania, ktorý sa nepodarilo odstrániť (§ 161 ods. 3 CSP) a k zastaveniu konania (to legislatívna prax nevyklučuje, najmä v iných ako sporových konaniach) môže dôjsť z dôvodu zákona (teda zastavenie zo zákona bez potreby rozhodovať súdnym rozhodnutím). Zavinenie môže pritom existovať na strane žalobcu aj na strane žalovaného.

48. Pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania v spojení s ustanovením § 256 ods. 1 CSP je súd povinný skúmať, či niektorá zo strán sporu zavinila, že sa konanie muselo zastaviť. Záver súdu o tom, že je splnený predpoklad na náhradu trov, nevyklučuje, aby súčasne nedospel k záveru, že sú splnené predpoklady na aplikáciu ustanovenia § 257 CSP (dôvody hodné osobitného zreteľa). Súd za daných okolností napriek procesnému zavineniu vysloví, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania, pretože sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP.

49. Ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1). Súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu

na náhradu trov konania, resp. nemusí zaviazať stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Dôvody hodné osobitného zreteľa budú tak naďalej generálnym dôvodom pre nepriznanie náhrady trov konania, pričom nový § 257 CSP je formulovaný podstatne všeobecnejšie než § 150 ods. 1 a 2 OSP a vytvára väčší priestor na voľnú úvahu súdu. Použitie tohto ustanovenia preto negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Z tohto dôvodu musí aplikácia daného ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter (R 34/1982). Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, a to dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti.

50. Odvolací súd vzhľadom na závery Ústavného súdu SR obsiahnuté v Náleze zo dňa 20.8.2019 sp. zn. IV. ÚS614/2018-36 (ďalej len nález ústavného súdu), po prehodnotení rozhodovacej činnosti v tejto veci a vo veci týkajúcej sa skoršej rozhodovacej praxe senátu 5Co (odkláňajúc sa od pôvodného názoru o zavinení strany týkajúceho sa zastavenia konania), s prihliadnutím na zjednocujúce závery Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Nitre prijaté v stanovisku zo dňa 6. februára 2020 uvádza k problematike náhrady trov konania v tejto veci nasledovné.

51. Vychádzajúc z obsahu súdneho spisu je zrejmé, že predmetom odvolacieho konania je výrok uznesenia súdu prvej inštancie v časti trov konania, ktorým súd prvej inštancie rozhodol tak, že žiada zo strán nemá právo na náhradu trov konania, poukazujúc pritom na § 255 ods. 2 CSP.

52. Odvolací súd vychádzajúc z nálezu Ústavného súdu SR, ktorým je odvolací súd viazaný, skúmal okolnosti vzniku sporu, teda skutočností, ktoré žalobcu viedli k tomu, aby sa domáhal ochrany svojho vlastníckeho práva na súde podanou žalobou o určenie vlastníckeho práva. Skutočnosť, že žalobca vzal žalobu späť nie je v konaní sporná, rovnako tak nie je sporné ani to, že by mal za bežných okolností vychádzajúc z príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku znášať zodpovednosť za zastavenie konania. Odvolací súd však konštatuje, že nemožno na všetky veci nahliadať paušálne, ale je potrebné zohľadniť osobitosti jednotlivých konaní a prihliadať aj na okolnosti, ktoré žalobcu v tom ktorom konaní viedli k späťvzatiu žaloby a či v danej veci nie sú dané výnimočné okolnosti, ktoré by žalobcu zbavili zodpovednosti za toto zastavenie. Záver o výnimočnosti okolností zakladajúcich postup podľa § 257 CSP ale prichádza do úvahy, keď je možné konštatovať, že ktorákoľvek zo strán konania má povinnosť inej strane konania nahradiť trovy konania.

53. Vychádzajúc z obsahu súdneho spisu sa odvolací súd primárne zamerlal na zistenie skutočností predstavujúcich dôvody zavinenia na strane žalobcu ako aj na strane žalovaného, skúmaním ktorých dospel k jednoznačnému záveru, že žalobca nezavinil zastavenie konanie, keď vzal žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam späť, vychádzajúc z okolností, ktoré ho k tomuto dispozičnému úkonu viedli.

54. Zavinenie nemožno zároveň konštatovať ani na strane žalovaného, pretože tento neplnil to, čo od neho žalobca podanou žalobou žiadal. Dôvodom na späťvzatie žaloby, ktoré žalobcu presvedčili k tomu, aby žalobu vzal späť bolo splnenie toho, čo žalobou žiadal, avšak ako už bolo uvedené - nie splnením žalovaným, ale objektívne, inou okolnosťou, ktorú nemožno vzťahovať k zavineniu žalobcu ale ani žalovaného. Žalovaný svojím neskorším správaním sa v konaní nedal žalobcovi taký podnet, ktorý by odôvodňoval vziať podanú žalobu späť, teda, že splnil to, čo v žalobnom petite žalobca od žalovaného žiadal. Odvolací súd zdôrazňuje, že rovnako tak žalobca, hoci žalobu vzal späť, konal z objektívnych dôvodov, ktoré nezavinil a na ktoré musel v konaní reagovať práve tým, že žalobu vzal späť, keď v dôsledku objektívnej okolnosti spočívajúcej v postupe iných orgánov verejnej moci (teda konaním tretej osoby), pričom výsledkom takého postupu prišlo k objektívnemu odpadnutiu potreby vedenia predmetného sporu.

55. Odvolací súd zamerajúc sa na pozíciu žalobcu ako stranu konania, ktorá vzala žalobu späť dôsledne skúmal okolnosti, ktoré ho viedli k tomu, aby podal žalobu o určenie vlastníckeho práva, ako aj k tomu, že vzal žalobu späť. V tomto smere opätovne poukazuje na spôsob a okolnosti, v dôsledku ktorých žalobca prišiel o svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, určenia ku ktorým sa v tomto konaní domáhal. Výkup pozemkov v katastrálnom území K. určených pre výstavbu strategického objektu v okrese Nitra (automobilová továreň pre výrobu osobných automobilov zn. Jaguár) bol spojený s činnosťou viacerých podnikateľských subjektov, ktorých účelom bolo získať vlastnícke právo k pozemkom potrebným pre realizáciu uvedeného strategického podniku, ktoré najskôr od fyzických osôb skupovali a neskôr predávali ďalej. Výkup bol realizovaný, ako sa ukázalo neskôr (po podaní žaloby v tejto veci) spôsobom, ktorý obchádzal právne predpisy. Takýmto konaním pôvodný vlastník prišiel o svoje vlastnícke právo, čo v konečnom dôsledku vyvrcholilo do množstva súdnych sporov, keď Okresný úrad, katastrálny odbor, povolil vklad vlastníckeho práva, aby na ingerenciu prokuratúry svoje rozhodnutie korigoval.

56. Žalobca v predmetnej veci poukazoval na to, akým spôsobom prišiel o svoje vlastnícke právo, čo ho v konečnom dôsledku prinútilo podať žalobu o určenie vlastníckeho práva, na ktoré ako na tvrdené skutočnosti odvolací súd prihladol. Po podaní žaloby žalobcom, t. j. po 21. 09. 2015, bol podaný protest prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra smerujúci proti rozhodnutiu Okresného úradu Nitra zo dňa 21. 09. 2015, č. V-5458/2015, ktorým bol povolený vklad vlastníckeho práva v prospech žalovaného na základe kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobcom ako predávajúcou a žalovaným ako kupujúcim. Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor, v konaní č. V-5458/2015 predmetnému protestu prokurátora vyhovel rozhodnutím z 05. 11. 2016 č. Upo 67/2015-9, pričom v ňom skonštatoval, že vlastnícke právo na žalovaného nebolo platne prevedené a do katastra nehnuteľností opäť zapísal ako vlastníka žalobcu, a to z dôvodu, že uzavretá kúpna zmluva bola vyhodnotená ako absolútne neplatný právny úkon. Vyhovením protestu prokurátora bolo navrátené vlastnícke právo na žalobcu, čím prišlo k odpadnutiu dôvodu podanej civilnej určovacej žaloby, čo si v konečnom dôsledku vyžiadalo potrebu vziať žalobcom žalobu späť. Správnosti záveru o absencii zavinenia žalobcu v tomto konaní nasvedčuje aj právne záväzný právny názor vyslovený v náleze ústavného súdu (bod 35).

57. Odvolací súd vyššie uvedené skutočnosti posúdil ako okolnosti, vylučujúce zavinenie žalobcu za zastavenie konania, pretože žalobca nemal v čase podania určovacej žaloby inú právnu možnosť, ako sa domáhať ochrany svojich práv. Vzhľadom na okolnosti, ktoré však nastali až po tom, ako túto žalobu podal a ktoré v zásade nemohol nijakým spôsobom ovplyvniť, bolo potrebné dospieť k tomu, že žalobcu k späťvzatiu viedli objektívne dôvody. K splneniu toho, čoho sa žalobca podanou žalobou domáhal, prišlo vyhovením protestu prokurátora a následným postupom Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru, na ktorý nemali dosah tak žalobca ako ani žalovaný. Vyhovením protestu prokurátora a navrátením vlastníckeho práva žalobcovi prišlo k tomu, že odpadol dôvod predmetného konania, pričom túto situáciu nebolo možné z hľadiska princípu hospodárnosti vyriešiť inak, ako tým, že žalobca vzal svoju žalobu späť. Prihladnuc na uvedené skutočnosti dospel odvolací súd k záveru, že zavinenie za zastavenie konania tak nemožno pričítať ani jednej strane, teda ani žalobcovi ani žalovanému.

58. Ústavný súd Slovenskej republiky vo vydanom náleze v predmetnej veci poukázal na diametrálne odlišnú rozhodovaciu činnosť Krajského súdu v Nitre, čo považoval za ústavne neudržateľné. Uvedené závery ústavného súdu (aj v iných veciach - sporoch) vyvolali potrebu pre Občianskoprávne kolégium Krajského súdu v Nitre prijať zjednocujúce stanovisko k rozhodovaniu o nároku na náhradu trov konania vo veciach Poľnohospodárskej pôdy. Na zasadnutí Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Nitre dňa 6. februára 2020 bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, vychádzajúc z poznatkov z rozhodnutí Ústavného súdu SR vo veciach Poľnohospodárskej pôdy (Nálezy sp. zn. I. ÚS 225/2019, IV. ÚS 614/2018, II. ÚS 210/2019, II. ÚS 338/2018, I. ÚS 168/2018, II. ÚS 261/2018, III. ÚS 298/2018, I. ÚS 222/2019, rozhodnutia senátu Krajského súdu v Nitre č. k. 6Co/205/2018-433 zo dňa 29.11.2019), že „vo veciach, v ktorých dôjde k späťvzatiu žaloby z objektívnych dôvodov, ktoré procesne nezavinila žiadna zo strán sporu, je opodstatnené vysloviť záver, že stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva“. Zohľadniac okolnosti vzniku sporu, ako aj skutočnosti, ktoré vedú k späťvzatiu určovacích žalôb žalobcami dospel odvolací súd k záveru, že takéto rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania je v súlade s Nálezom Ústavného súdu a má oporu v čl. 2 CSP a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

59. Odvolací súd opätovne posúdiac všetky skutočnosti, ktoré sú mu z obsahu súdneho spisu ako aj z jeho rozhodovacej činnosti známe, viazaný pritom závermi v náleze Ústavného súdu SR, dospel k záveru, že v predmetnej veci je v kontexte rozhodovania o nároku na náhradu trov konania potrebné aplikovať § 256 ods. 1 CSP, keď dôvody vedúce žalobcu k podaniu žaloby vo veci samej vylúčili zavinenie na oboch stranách sporu, keď žalobca nezapríčinil vznik sporu, pretože nemal inú právnu možnosť ochrany svojich práv a zároveň žalovaný nemal možnosť so žalobou akýmkoľvek spôsobom disponovať.

60. Odvolací súd zároveň poznamenáva, že predpokladom potenciality aplikácie ust. § 257 CSP je skutočnosť (predbežného) vyhodnotenia situácie súdom, že jedna strana druhej má nahradiť trovy konania. V tomto prípade však ani strana žalobcu, či strana žalovaného nezavinili zastavenie konania a povinnosť nahradiť trovy konania nebola uvažovaná ani predbežne.

61. Vyššie uvedené skutočnosti viedli odvolací súd k procesnému postupu v zmysle § 388 CSP, keď neboli splnené podmienky na potvrdenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutej časti a rovnako tak neboli splnené podmienky na jeho zrušenie, preto rozhodol tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku o náhrade trov konania zmenil tak, že stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

62. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol s poukazom na § 255 ods. 2 CSP v spojení s § 396 ods. 2 CSP tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keď obe strany mali v odvolacom konaní rovnaký procesný úspech ako aj neúspech.

63. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá Civilného sporového poriadku v spojení § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).